

Cấu Trúc Của Chúng Sinh (1)

Kalama tri ân đh dmhangir ghi chép.

[14/03/2026 - 04:46 - ldmhangir]

[0:00] (Sư ôn lại bài cũ Tâm lý học Phật giáo)

Khi mà chúng ta kết thúc một kiếp sống trước á thì mỗi kiếp sống nó được kết thúc bằng một cái tâm mạng chung phải không? Cái tâm đó xuất hiện để chúng ta không còn là cái thân phận cũ nữa. Và tiếp theo đó là cái tâm tái sinh. Và cái tâm tái sinh này nó là quả của một cái thiện ác nào đó trong quá khứ bất định. Đây thì cái tâm tái sinh đó nó xuất hiện một sát na và ngay sau đó nó lập tức nó trở trở thành một loại tâm gọi là tâm nền. Và tâm nền này nó trải dài suốt mấy chục năm trong cuộc đời chúng ta. Nó trải bằng cách là sanh diệt sanh diệt. Trước sau cũng giống như vậy mà nó sanh diệt sanh diệt. Thì trong một cái chuỗi dài đó thỉnh thoảng nó bị gián đoạn để nhường chỗ cho những cái dòng tâm khách quan xuất hiện để làm việc. Thì thôi bây giờ nói các vị dễ khùng lắm. Tôi nói vấn đề là cái tâm nền này là tâm quả phải không ta?

Thì cái tâm quả này nó trải dài, thỉnh thoảng nó ngừng lại nó nhường chỗ cho tâm nhân. Thôi nói vậy đi cho nó dễ. Nó nhường chỗ ra tâm nhân. Nó nhường chỗ ra tâm nhân xong rồi thì tâm nhân làm việc trong có bảy sát na thì tâm nhân nó mất, cái tâm nền nó xuất hiện trở lại. Hiểu không? Đây là tôi giảng giảng một cách nôm na thôi nha. Nó xuất hiện trở lại rồi nó xuất hiện bao lâu thì tùy mình. Thí dụ như quý vị ngủ nhiều quá thì cái tâm nền nó nhiều. Còn ít ngủ thì tâm nền nó ít. Hiểu không ta? Sáng giờ có hiểu tâm nền không? Rồi thì cứ như vậy đời sống của chúng ta là gì ta? Là chỉ có hai thứ tâm thôi. Tâm nhân tâm quả. Tâm quả nó làm hai chức năng một là đầu thai, hai là nhận biết sáu trần. Còn tâm nhân nó xuất hiện để mà quyết định cái cách biết của chúng ta nó là thiện hay ác. Dễ quá mà hay là do tôi biết rồi. Tôi thấy dễ chứ. Hiểu không? Tức là do tiền nghiệp quá khứ bây giờ mình sanh ra là toàn là tâm quả không à. Thì cái tâm quả nó thỉnh thoảng nó bị gián đoạn để cho tâm nhân xuất hiện. Để là chi ta? Để gieo cái nhân đầu thai cho kiếp sau. Xong chưa? Cứ như vậy nó cứ tiếp nối cả đời chúng ta cứ tâm nhân tâm quả tâm nhân tâm quả tâm nhân tâm quả. Rồi như vậy nắm được chưa? Được rồi.

[4:00] (Ngoài lề về nghiệp chướng)

Bây giờ mình học qua cái gọi là lộ trình sinh học trong đời sống của chúng sinh, hay là quy trình sinh học trong đời sống của chúng sinh. Đứng ra mấy người học Kalama đó bữa nay là học được học được dịp học ôn lại nè.

... Cái này là nói riêng nghiệp chướng, quả chướng và phiền não chướng. Nghiệp chướng là sao? Tức là khi mình đã lỡ tạo một cái tội ác nào đó là coi như cái đầu của mình hư luôn suốt cái kiếp đó. Vì mình lỡ giết mẹ, mình lỡ hành hạ bà ngoại, mình lỡ vong ơn bội nghĩa với cái người khả kính đó thì nói chung là lỡ tạo một ác nghiệp nào lớn rồi là nó ám suốt đời.

Thí dụ như tôi biết có mấy người mà lỡ phá thai đó, suốt cuộc đời là ngòi thiên không có được, cứ ngòi là thấy thẳng nhỏ nó bò lộn ngộm vậy đó. Thì không có chắc là cái vong của nó nhưng mà bị ám ảnh. Và có bà đó là vì giận chồng mà nhúng nước thẳng con chết, cho nên tới hồi mà bà đi tu rồi đó là bà cứ thấy nó về, nó cứ cười hoài, có lúc nó lại nó kêu nó hỏi sao giết con... Nó tới nó lắc lắc má má vậy đó. Cái đó gọi là chướng nghiệp.

Trường hợp thứ hai là quả chướng. Có nghĩa là do một cái quả xấu nào đó trong đời trước, bây giờ mình sanh ra: một là bằng cái tâm không trí; hai là sanh ra trong một cái thân phận hình hài bất lợi cho đời sống tinh thần. Thí dụ như bị dị tật, bị tâm thần...

Trường hợp thứ ba là phiền não chướng. Có nghĩa là mình bị một cái tật xấu nào đó mà nó quá mãnh liệt. Thí dụ như cái tánh ganh tỵ, tánh bủn xỉn, tánh nóng nảy, tánh háo sắc hay là cái tánh ham tiền. Có nhiều người họ mê tiền đến mức mà coi như là họ không có cách nào mà họ làm được cái gì hết á. Họ chỉ tập trung cho tiền thôi. Và có người là háo sắc... Rất là tinh tấn tu hành. Nhưng mà cứ vô trong cái đám này thế nào cũng lụm được một bà, tới người ta ôn bài còn ông dất bà kia đi luyện ngọc nữ tâm kinh, mà cứ như vậy đó không có học hành gì được hết á. Hoặc có bà tánh ghen tị... gọi là phiền não chướng.

À có nhiều khi gia đình gia đạo trực trặc mà nó lại là thuận duyên. Có nhiều bà ông chồng ổng lãnh nhãng đó, bả đi đâu ổng cũng "ừ" hết trơn á... Hoặ là nó xin mình đi học mà mình không cho thì nó buồn, mà cho đi hơi lâu cái mình cũng ghen, chắc là mình đi nó rước nhỏ khác về... khổ lắm. Cái đó là từ quả chướng mà nó chuyển qua cái phiền não chướng.

[10:05] Sau khi nói chuyện ngoài lề bắt giờ bắt đầu chúng ta bước vào nhà. Nói về cái lộ trình sinh học của đời sống chúng sinh.

Nói đến vấn đề này thì trước hết ta phải kể đến 4 chủng loại chúng sinh:

1. Noãn sinh (sinh ra trong trứng)
2. Thai sinh (sinh ra nguyên con)
3. Thấp sinh (sinh ra trong điều kiện ẩm thấp của thiên nhiên, không cần thai mẹ)
4. Hóa sinh (hình thức đột hiện không cần đến bất cứ một điều kiện sinh học nào)

Thí dụ như cái anh mà thấp sinh á, tuy là là ảnh phải nhờ thiên nhiên nhưng mà ít ra anh cũng trải qua một cái trình tự phải không? Và độ ẩm và nhiệt độ phải thích hợp. Đó là điều kiện sinh học. Mà riêng cái anh hóa sinh này là không. Ảnh không cần đến một điều kiện sinh học nào hết. Ảnh có thể đột hiện, đột nhiên xuất hiện trên biển, trên sa mạc. Thì trường hợp này các vị có quyền thông tin, nhưng mà thôi, học cho biết.

Tiếp theo ta cũng cần phải biết 4 nguồn gốc của vật chất, trong và ngoài chúng sinh:

1. Sắc nghiệp: là những thứ vật chất được trực tiếp tạo ra từ tác động của tiền nghiệp quá khứ (như máu thịt gân xương, sắc tố nam nữ, hormone trong cơ thể chúng sinh...)
2. Sắc tâm: là những thứ vật chất được tạo ra từ tác động tâm lý hiện tại (như những biểu hiện khóc cười, nhú mày, nhăn mặt,...)
3. Sắc nhiệt lượng: là những thứ vật chất được tạo ra từ các điều kiện thiên nhiên, đặc biệt là nhiệt độ.
4. Sắc dưỡng tố: là những thứ vật chất được tạo ra từ các món vật chất tiếp liệu (như thức ăn, nước uống hoặc thuốc men...)

Bốn thứ vật chất này ở bốn chủng loại chúng sinh có 2 điểm dị biệt như sau:

- Có những thứ sắc pháp có ở cá thể này mà không có ở cá thể kia, ở chủng loại này mà không có ở chủng loại kia.
- Thời điểm xuất hiện bốn thứ vật chất trên đây ở mỗi loài thường khác nhau ở 3 thời điểm: tục sinh, bình sinh và cận tử.

Tục sinh, bình sinh và cận tử là sao? Có nghĩa là trước hết mình phải xác định là chúng sanh trong đời này từ cái cõi địa ngục mà lên đến cõi phạm thiên sắc giới cao nhất. Đây là phạm thiên sắc giới thôi nha, chứ vô sắc họ không có sắc, họ chỉ có tâm thôi. Mình không có bàn họ ở đây. Mình chỉ nói là ở cái cõi phạm thiên sắc giới cao nhất thì đều có sắc pháp. tất cả chúng sanh trong các cõi đó đó nó gồm có bốn nhóm. Có nhóm nó xuất hiện bằng trứng, bằng nguyên con hay là xuất hiện bằng cái môi trường ẩm thấp thiên nhiên hoặ là đột hiện. Xong chưa? Rồi. Đó là chuyện thứ nhất.

Chuyện thứ hai nữa đó là ở mỗi loài như vậy vào ba cái thời điểm tục sinh, bình sinh và cận tử á thì cái sắc pháp nào có trước có sau nó không có giống nhau. Hiểu không? Thí dụ như trong kinh nói cái loài mà noãn sinh và thai sinh í, cái sắc pháp của nó phát triển rất là chậm, cần rất là nhiều thời gian. Nhưng mà đặc biệt là cái loài thấp sinh và cái loài hóa sinh, nhất là hóa sinh, nó vừa xuất hiện là nó có hết. Nó không có cái vụ mà lò mò một tuần hai tuần, 1 tháng hai 2, đó là loài hóa sinh. Tiếp theo là loài thấp sinh, thời gian hình thành hình dạng của nó cũng mau. Ở đây ai có học về sinh vật, có những cái loài côn trùng cái cấu trúc sinh học của nó rất là đơn giản nó không có rôi. Chính vì nó đơn giản cho nên thời gian để mà nó có đủ rất là ngắn (như con giun, con đĩa). Còn những cái loài mà cái cấu trúc sinh học phức tạp thì nó phải cần đến một thời gian dài. Đây cho nên chuyện đầu tiên hằng nói đến cái sắc pháp hay là cái vật chất sinh học. Sắc pháp hay là cái vật chất sinh học ở mỗi loài. Chuyện đầu tiên là mình phải coi nó là cái loài nào. Thứ hai, ở mỗi loài như vậy vào ba thời điểm tục sinh tức là đầu thai. Còn bình sinh tức là nó nằm giữa cái đầu thai và cận tử gọi là bình sinh. Dầu mấy chục năm đi nữa vẫn kể là bình sinh nhớ nha. Có nghĩa là từ sau cái lúc đầu thai cho đến cái lúc mà tiền cận tử á, thì nguyên cái khoảng giai đoạn đó mấy chục năm đi nữa mình vẫn kể là bình sinh.

Chúng ta hôm nay chúng ta biết là ở trên biển nó có những cái con sò nó sống tới 4-500 tuổi. Thí dụ như là các vị vào Google, các vị đề là longest-living creatures, tức là những cái sinh vật mà có tuổi thọ lâu nhất hành tinh. Thì mình thấy là có một loại vi khuẩn nó kêu là con gấu ngựa (ý sư là Gấu nước Tardigrade) nó gần như là bất tử. Đúng ra làm gì có bất tử, nhưng mà đại khái là nó vừa chết cái nó quờn lại chết nó quờn lại. Cái đó là một cái loại bacteria, mình bỏ đó đi, nó nhỏ quá mà cũng rất là xa lạ. Bây giờ tôi nói những cái con cụ thể như những loại cá nó sống tới 4-500 tuổi, không có lớn, nhỏ xíu à, bằng nắm tay, sống rất là lâu. Thì từ cái lúc mà đầu đời cho đến lúc mà nó cận tử đâu có bao lâu đi nữa thì nó vẫn là bình sinh.

Ngay cái khoảnh khắc mà có cái tâm đầu thai xuất hiện, cái giây phút đó được gọi là tái sinh. Còn cái giây phút cận tử nghĩa là trước cái sát na có tâm mệnh chung. Từ sau tái sinh mà cho đến trước cái tâm mệnh chung, cái giai đoạn đó được gọi là bình sinh. Ba cái giai đoạn này ở ba ở bốn loài nó không giống nhau.

như loài hóa sinh á thì ngay lúc tái sinh là đã có hết rồi. Rồi tới tiếp theo đó là cái loài thấp sinh thì sau khi mà đầu thai thời gian không có lâu, 1 hai ngày, một hai tuần là nó có hết. Nhưng mà riêng cái loài thai sinh và noãn sinh á thì đòi hỏi thời gian lâu hơn.

Ở đây tôi chỉ nhắc cho bà con nghe chừng chừng thôi. Tức là nghĩa là phải mở A-tỳ-đàm ra coi sắc nghiệp là gồm những sắc nào. Thí dụ như thần kinh thị giác, thần kinh thính giác, thần kinh khứu giác, thần kinh vị giác thần kinh xúc giác và sắc ý vật (chỗ nương của tâm ở mỗi loài). Đây là những cái thứ sắc pháp mà được phải được tạo ra từ nghiệp quá khứ. Hoặc là gân, xương, máu, thịt của chúng ta tuy nó là bốn đại đất nước lửa gió thôi nhưng mà phải do nghiệp quá khứ tạo. Cho nên có những loài mà nó sanh ra tuổi thọ nó rất là lâu. Có những loài nó sanh ra tuổi thọ rất là ngắn. Mà trong cái ngắn nó có nhiều loại. Có những loài nó sống được có 1-2 giờ đồng hồ là nó chết hoặc một một vài phút, một vài giây là nó chết. Mấy con vi khuẩn í. Còn có những loài nó sống rất là lâu, rất là khỏe.

Trong bốn cái chủng loại này nè, thì tùy thuộc vào cái tiền nghiệp quá khứ mà cái sắc nghiệp (những cái thứ vật chất mà được tạo ra từ nghiệp á, cái này quan trọng lắm) như là sắc tố nam nữ, hormone... thì những cái này bắt buộc phải do nghiệp quá khứ tạo.

Còn ngoài ra, mình biết thêm một chuyện nữa là khi mình còn sống thì hình hài của mình là do nghiệp quá khứ chi phối nhưng sau khi ta tắt thở rồi thì cái tám thân này nó không còn được gọi là sắc nghiệp nữa mà nó chuyển qua là sắc nhiệt lượng. Bởi vì lúc bấy giờ nó được xem như tương đương với sỏi đá hoặc cây cỏ bên ngoài. Thí dụ như xá lợi, khi mà còn ở trong cái thân của một vị thánh thì đó là xương. Cái xương đó là sắc nghiệp do nghiệp quá khứ tạo. Nhưng mà sau khi các ngài đã tắt thở viên tịch thì cái xá lợi nó không còn là sắc nghiệp nữa mà lúc bấy giờ nó chuyển qua là sắc nhiệt lượng, tức là nó giống như sỏi đá vậy thôi. Lúc bấy giờ thời gian tồn tại của cái viên xá lợi đó không còn bị tác động bởi nghiệp nữa mà là do cái điều kiện của nơi bảo quản.

Đề học về quy trình của cái gọi là đời sống sinh học của chúng sinh cho đủ cũng phải ít nhất là hàng tháng. Còn cái này chúng ta chỉ học cái khái niệm. Chứ trong lớp học kỹ bà con cũng không nhớ.

Tôi nói thẳng luôn. Bây giờ nếu chiều nay ai hỏi quý vị Phật giáo nói gì về cái vật chất trong và ngoài chúng sinh thì các vị nói được không? Tôi vừa nói là vật chất trong chúng sinh đấy. Nghe kịp không ta? Vật chất trong chúng sinh. Còn bây giờ vật chất ngoài chúng sinh nè. Tức là bây giờ từ đây mình ăn miếng thịt heo là mình biết, khi cái miếng thịt đó còn nằm ở trong thân xác con heo còn sống thì đó là sắc nghiệp Nhưng mà sau con heo đó đã chết rồi thì nó không còn là sắc nghiệp nữa phải không? Rồi bây giờ nói tới cái vật chất sinh học của chúng sinh thì mình nhớ có bốn chủng loại và ba thời điểm. Đây là ba cái mấu chốt quan trọng nha. Bốn chủng loại, bốn loại sắc ở ba thời điểm. Hoặc nói khác là bốn loại sắc, ở bốn chủng loại trong ba thời điểm. Rồi đó là sắc pháp trong chúng sinh.

Giờ nói qua cái sắc pháp ngoài chúng sinh nè. Sắc pháp ngoài chúng sinh có hai trường hợp:

1. Một là sắc pháp hay là vật chất do điều kiện thiên nhiên tạo: không có dính tới nghiệp của chúng sinh.
2. Trường hợp thứ hai là nó có dính líu tới chúng sinh một cách gián tiếp. Thí dụ như là do phước tội của chúng sinh mà cái môi trường sinh học ở chỗ đó nó khắc nghiệt, khiến cho người ở đó phải bị bệnh tật, phải bị khôn khổ. Ở đó có nhiều cái hoa độc, trái độc, gai góc, hàm hồ... Thì trường hợp

đó được gọi là vật chất thiên nhiên nhưng mà một cách gián tiếp nó bị tác động bởi bởi tiền nghiệp quá khứ. Còn có những cái trường hợp mà cái vật chất đó nó không ảnh hưởng gì tới chúng sanh hết, nó do tự nhiên mà có.

Thì trong lớp này thế nào cũng ngạc nhiên. Tại sao mà mọi thứ bên ngoài chúng sanh có cái do nghiệp chúng sanh tác động gián tiếp mà lại có cái không do nghiệp chúng sanh tác động? Bởi vì đó là quy luật của vũ trụ. Hễ mà có chúng sanh thì phải có chỗ ở cho chúng sanh. Phải có những điều kiện vật chất để cho chúng sanh sống. Và những cái điều kiện đó nó lại được thiết lập trên một cái nền tảng không liên hệ chúng sanh. Nghe tôi nói nè, ta đói bụng, ta khát nước thì ta cần phải có thức ăn. Nhưng thức ăn ấy lại được đặt trên một cái mà mình không cần lắm đó là tô chén. Và tô chén ấy nó lại được đặt trên một thứ gần như là nằm ngoài nhu cầu của mình. Đó là bàn, ghế, chiếu... thậm chí trên mặt đất hoặc trên cỏ. Từng cái từng cái. Tôi đang đói, tôi cần là cần cái gì? Tôi cần thức ăn, nước uống. Mà thức ăn nước uống lại đặt lên trên cái tôi không cần lắm đó là chén tô ly tách, cũng cần mà không cần lắm. Rồi cái chén tô ly tách lại đặt trên một thứ mà tôi cũng không cần lắm đó là trên bàn. Rồi cái bàn đó là để đặt trên một cái thứ không cần lắm đó là trên mặt đất bởi lúc tôi nói tôi đâu cần mặt đất đúng không? Nhưng mà cái tôi cần nó lại nằm chòng chòng chòng... Thì cũng vậy. chúng sanh sống ở đời này là phải cần đến những cái thứ vật chất sinh học được trực tiếp tạo ra từ nghiệp nhưng mà những thứ vật chất ấy nó phải có chỗ nó tựa chử. Thế là càng xa xa dần, cuối cùng đến một lúc có những thứ vật chất cơ hồ là không liên hệ gì tới chúng sanh hết. Tuy nhiên, không liên hệ đây nghĩa là không do nghiệp chúng sanh tạo ra, nhưng mà mình không thể nói nó là zero trong trời đất nghe kịp không? Trên trời đất không có cái gì mà vô cơ ngẫu nhiên mà có mặt. Hiểu điều tôi nói không?

Thí dụ như bây giờ một cái hoa xương rồng ở giữa sa mạc, theo các vị nó giúp cho ai? Đối với con người thì mình thấy nó không có giúp, nhưng mà coi chừng nó có liên hệ gián tiếp thế này. Thứ nhất là tại sao có cái hoa - điều kiện nhiệt độ và độ ẩm như thế nào để cho cái cây xương rồng đó mới có mặt? Và hễ cây xương rồng có mặt thì sao ta? Nó phải có hoa chứ. Mà cái hoa đó rõ ràng là một năm trời chưa chắc có một người nhìn thấy, nó cũng không giúp ai, cũng không hại ai, nó không liên quan gì tới chúng sanh hết. Nhưng mà vì nó mọc trên sa mạc, mà cái sa mạc đó nó lại góp phần vào cái môi trường sinh thái của trái đất. Có không? Có. Có biết rừng Amazon của Nam Mỹ không? Các vị có biết rằng mỗi năm có một cái lượng bụi bay từ sa mạc Sahara tấp vào rừng Amazon để làm phân bón cho Amazon. Biết chuyện đó không? Chưa kể cái sự hiện hữu của sa mạc Sahara nó có một cái ảnh hưởng rất là lớn đến cái khí hậu trái đất. Các vị có biết sa mạc Sahara rộng bao nhiêu không? 9 triệu km². Mà các vị biết Việt Nam mình diện tích bao nhiêu biết không? ~331.000, Việt Nam nó to như vậy đó. Mà các vị có nghĩ một đời các vị đi hết Việt Nam không? Vậy mà nó ba trăm ba mấy ngàn km², trong khi cái ông Sahara ông bao nhiêu? 9 triệu. Lấy số chẵn số lẻ bỏ. Các vị nghĩ không từ 9 triệu mà đem so với 330.000 các vị nghĩ nó chênh lệch dữ lắm luôn luôn á phải không? Rồi rồi sa mạc Gobi bao nhiêu? Là 3 triệu km². Hai sa mạc này cộng lại là 11 triệu km² đây. Cho nên mình tưởng sa mạc nó không có liên hệ chúng sanh, làm sao không? Rồi nước biển mình không có uống được. Nước biển là một cái chỗ mình không sinh sống được. Ngoài cái chuyện mà đánh bắt hải sản, khai thác rong biển, khai thác dầu mỏ thì biển là một cái vùng đất không sống được. Nhưng mà không có biển là mình chết. Quý vị có biết không? Bởi vì biển cung cấp cái lượng hơi nước cho hành tinh. Không có biển hoặc chỉ cần mà nó teo lại một chút là mình mệt. Hoặc là cái lượng băng ở trên Nam Cực mà nó tan ra là mình chết rồi, có biết không? Nó lớn chuyện lắm.

Đây rồi chưa kể có những cái đóng góp rất là nhỏ mà bà con không có ngờ. Đó là vào một buổi sáng nào đó mà chúng ta được báo đài thế giới loan tin, con ong cuối cùng trên trái đất vừa chết thì mình cũng sắp chết theo, có biết không?

Cho nên thế giới có những cái mối quan hệ kín đáo, gián tiếp, mà mình không có lường được. Những gì mà mình thấy nó không trực tiếp thì có thể nó là gián tiếp. Mà gián tiếp nó có hai, là gián tiếp xa và gián tiếp gần. Gián tiếp gần mình còn thấy, còn gián tiếp xa là mình không có thấy. Và cuối cùng, quan trọng, học đạo là phải học cho hết. Trong kinh Tăng Chi, Đức Phật ngài dạy rằng, có những cái điều nó thuộc về quy luật tự nhiên của vũ trụ, mình không có thể bàn được. Thí dụ như Dhammaniyama - pháp cố nhiên. Là cái pháp nó vận hành như vậy đó. Muốn thành Phật thì

phải tu chừng đó thời gian. Rồi nghiệp cố nhiên, là hễ 14 thì nó phải tạo ra khổ thân khổ tâm. 25 thì nó phải tạo ra thân lạc tâm an. Đó là nghiệp cố nhiên. Rồi chủng tử cố nhiên là sao? Là giống nào thì nó ra cái quả đó. Cây cà là phải ra cà. Cái giống ớt mới ra ớt. Cái trứng con chim sáo là không thể nở ra con chim cú. Mà trứng chim cú nó không thể nở ra gà, mà trứng gà nó không có nở ra con đà điểu. Đó là gọi là chủng tử cố nhiên.

Rồi còn tâm cố nhiên là sao? Tâm là biết cảnh, và tâm nó sanh diệt rất là nhanh. Trong một nháy mắt nó có thể sanh diệt hàng triệu sát-na. Không có ai mà cưỡng lại được nguyên tắc đó, kể cả vị chánh đẳng giác. Tất cả phải tuân theo quy tắc đó. Pháp cố nhiên, tâm cố nhiên, nghiệp cố nhiên, rồi thể gian cố nhiên. Tại sao con cò trắng, quạ đen? Cái đó là quy luật của tự nhiên. Trong thiên nhiên phải có cái này có cái kia. Các vị vào Google để giúp tôi "5 Dhammaniyama - Laws of Nature", tìm thứ tự coi cái nào trước cái nào sau, học cho nó sang.

Đại khái đó là bàn gì thì bàn, cuối cùng trong kinh cũng phải xác định có những cái mà nó thuộc về nguyên tắc của trời đất. Quạ đen cò trắng, đó là cái luật tự nhiên. Và có những cái mình thấy nó rất là kì. Có ảnh ảnh nằm ngủ dưới cây trứng cá, ảnh nằm ngó lên cây trứng cá nói "trời ơi ông trời vô lý thiệt, cái cây trứng cá nó to như vậy nè mà cái trái nhỏ xíu à còn cái dây bí dây bầu nhỏ xíu mà cái trái nó thiệt là to". Ảnh suy nghĩ thấy kì kì xong ảnh nằm ngủ. Lát sau có trái trứng cá rớt trúng mặt, ảnh hét hồn nói "trời ơi cái cây cao vậy mà trái nó bằng trái bí rợ thì thôi coi như..." Trong thiên nhiên nó như vậy.

Bên Trung Quốc nó có một cái loại tre kêu là tử trúc tức là tre tím, có một cái gọi là hắc trúc - cây trúc đen thui. Nhưng mà chưa ghê. Cái này mới ghê. Bên Úc nó có một cái cây nó kêu là phương mộc. Tôi quên cha nó tên tiếng Mỹ rồi. Phương là vuông, là cái cây nó dưới đất nó mọc lên vuông vức giống như ai bào vậy đó. Hiểu không? Rồi các vị thầy con con gấu trúc không? Không biết ai vẽ đó mà trăm thẳng có một mặt, có thầy không? Rồi con cọp nó đâu có phải là nó bị hỏa hoạn vậy đâu mà đũa nào cũng sọc sọc cháy xém hết á.

[37:21] (Thêm ví dụ...)

[40:41] Thì nãy giờ tôi kể toàn chuyện khoa học, mà khoa học lạ, để cho bà con thấy trong vũ trụ có những thứ nằm ngoài cái biết nông cạn của chúng ta. Rồi bây giờ tôi quay trở lại. Chiều nay mình học rất là nhanh. Đó là cái lộ trình diễn biến của đời sống sinh học của chúng sinh, thì mình học cái sườn thôi. Có nghĩa là nói đến cái quy trình sinh học của các loài chúng sinh thì trước hết là mình phải kể đến bốn loại sắc pháp trong bốn loại chúng sanh, vào ba thời điểm tục sinh, bình sinh và cận tử.

Ở các loài chúng sanh vào ba thời điểm này thì bốn loại sắc pháp xuất hiện và biến mất không giống nhau. Điều đó phải dựa vào nghiệp của chúng sinh. Là vì sao? Vì chính cái chuyện nó xuất hiện sớm và muộn nó có ảnh hưởng đến cái tập tính sinh hoạt, đặc điểm sinh học và cái gì nữa? Hình dáng, thể lực và đặc biệt là tuổi thọ. Do cái nghiệp chúng sinh mà nó có những cái dị biệt như vậy. Phải học Phật pháp để thấy rằng đạo Phật có những cách nói như thế nào về thế giới vật chất.

Hồi nãy giờ tôi mới vừa nói cái thế giới sinh học ở trong chúng sinh và cái ngoài chúng sinh, nghĩa là những thứ mà mình thấy cơ hồ nhưng nó không liên quan gì chúng sinh hết thì có hai loại. Một là có những thứ do nguyên tắc Niyama mà tự có, không liên hệ chúng sinh một cách trực tiếp, nhưng ít nhiều có quan hệ gián tiếp. Trường hợp thứ hai là có những loại mang tiếng là thiên nhiên nhưng mà một cách gián tiếp nó được tạo ra bởi cái nghiệp của chúng sinh. Chuyên môn gọi là [42:40], có nghĩa là cái vật chất thiên nhiên nhưng lại được tác động gián tiếp bởi tiền nghiệp chúng sinh. Bởi cho nên có những nơi chốn mà do cái nghiệp chúng sanh nó khiến cho chỗ đó dễ sống hoặc khó sống. Cái thảm sinh vật, thực vật và động vật ở đó, rồi cái thời tiết khí hậu và các cái thứ côn trùng, tôm cá ở đó nhiều hay là ít, độc hay là lành khiến cho người ở đó họ ăn cái đó họ sẽ bị bệnh hay là họ được khỏe, họ sống lâu hay là họ bị yếu. Rồi nó có ảnh hưởng đến tánh tình của chúng sinh ở đó. Thí dụ như điều kiện địa chất, điều kiện khí hậu của thiên nhiên châu Phi tạo ra những cái mẫu người đen đúa mà tánh tình rất là kì. Do nóng quá nó làm biếng, tánh nó nóng, hoặc là nó ham vui, thích màu mè. Còn cái khí hậu của Nhật Bản cho người ta sự trầm lặng kín đáo, tác động đến tâm thức và từ đó tác động đến văn hóa xã hội, văn hóa cá nhân. Người ta thích những gam màu tối, gam màu nhẹ, gam màu nhu nhã. Không phải ngẫu nhiên mà người Nhật có văn hóa như vậy. Có phải ngẫu nhiên mà người Do Thái có những cái sở thích, có những cái điểm quan tâm rất là riêng

như vậy. Và chúng ta biết rằng người Mỹ vốn dĩ là con cháu của người Châu Âu đúng không? Nhưng mà sau nhiều thế hệ sang Mỹ sống thì hôm nay cái tâm tình của người Mỹ khác người Châu Âu, và rất là nhiều người Châu Âu gọi người Mỹ là đứa con hoang. Một đứa con hư của châu Âu. Bởi vì người Mỹ chung chung mà nói họ không có cái gu cao cấp, họ không có cái gu đặc biệt... [44:30](Thêm ví dụ...)

[47:00] Đây thì tôi đánh một vòng có vẻ hơi lạc đề nhưng mà tôi muốn giải thích cho các vị thấy rằng cái sắc pháp đối với chúng sinh nó có hai trường hợp. Một là tác động trực tiếp, hai là tác động gián tiếp. Và cái thứ hai đó là sắc pháp được tạo ra bởi hai nguồn. Một là trực tiếp từ nghiệp, hai là gián tiếp từ nghiệp. Gián tiếp gồm có hai. Gián tiếp xa và gián tiếp gần.

Bây giờ mình ôn lại nha. Sáng nay và cho tới bây giờ chúng ta học về đời sống tâm pháp và sắc pháp của chúng sinh. Tức là học về hồn và về xác. Nói đến nghiệp là mình phải nói đến tâm. Thấy nghiệp chưa? Còn cái sắc pháp á thì nó chỉ là quả thôi chứ sắc pháp không thể nào là nhân được. Nãy giờ nghe giảng để ý để cái đó không? Sắc pháp toàn là quả, quả của tâm quả của nghiệp chứ còn nó không có khả năng tạo nghiệp. Rồi nó chỉ có tác động hiện tại chứ nó không thể tạo ra một cái nghiệp trong kinh gọi là nghiệp dị thời cho đời sau kiếp khác.

Cho nên là trong kinh nói có hai loại nhân quả. Nhân quả liên hệ đến báo ứng thiện ác và nhân quả mang tính kỹ thuật. Nhân quả mang tính báo ứng là sao? Thí dụ như là mình sống bằng 25 thì mình sẽ được vui, được hỷ được lạc. Còn mình sống bằng 14 thì mình sẽ tạo ra khổ hoặc ưu. Khổ thân khổ tâm. Đó là nhân quả mà liên hệ đến chuyện báo ứng thiện ác. Còn cái nhân quả thứ hai nó mang tính kỹ thuật là sao? Ăn nước cốt dừa - đau bụng. Cái đau bụng này không là do nghiệp quá khứ mà do ăn bậy ngay trong hiện tại. Đi đứng không cẩn thận - té. Mà có cái này hơi đặc biệt. Hai người cùng té mà người bị chết, người chỉ trầy. Thì trong trường hợp đó, vấn đề nó lớn quá, thì bắt buộc mình phải kể tới nghiệp. Còn ngồi yên mà bị muỗi cắn thì chưa chắc là nghiệp mà nó là do nhân hiện tại, chỗ đó muỗi nhiều mà mình cứ ngồi...

Cho nên trưa nay mình học về tâm, có nghĩa là đời sống của chúng sanh về mặt tinh thần thì chủ yếu là quả. Cái quả nó trải dài suốt đời sống. Cái quả đó là cái quả của tiền nghiệp. Rồi trên cái nền của tâm quả ấy thì các nhân mới nó mọc lên theo ba cái lực tác động. Đó là tiền nghiệp, khuynh hướng tâm lý và môi trường sống.

Còn về sắc pháp là do mình. Chuyện đầu tiên là mình phải nhớ rằng là do bốn điều kiện sau đây vật chất có mặt ở đời: Một là tiền nghiệp (còn gọi là sắc nghiệp), hai là đời sống tâm lý hoặc hoạt động tâm lý, ba là điều kiện thiên nhiên và bốn là điều kiện dưỡng tố - nguồn vật chất tiếp liệu.

... Rồi còn về sắc pháp thì hễ nói tới quy trình sinh học, quy trình vật chất sinh học của chúng sinh thì ta phải nhắc đến ba chuyện quan trọng. hứ nhất là bốn loại sắc pháp ở bốn chủng loại chúng sinh vào ba thời điểm tục sinh, bình sinh và cận tử. Nếu mà học chi tiết thì cũng hơi lâu và những cái này nó có sẵn trong cái bộ sách của chúng tôi... [52:10]